

STUDIEAVSNITT 4**FACIT OCH KOMMENTARER**

401 a) $11 - x = 22 \Leftrightarrow 11 - 22 = x \Leftrightarrow x = -11$

b) $20x = 12 \Leftrightarrow x = 12/20 \Leftrightarrow x = 0,6$

c) $x/8 = 4 + 4 \Leftrightarrow x = 8 \cdot 8 \Leftrightarrow x = 64$

d) $3x = 4,1 - 3,5 \Leftrightarrow 3x = 0,6 \Leftrightarrow x = 0,6 / 3 \Leftrightarrow x = 0,2$

402 a) $x/8 = 4 - 3 \Leftrightarrow x/8 = 1 \Leftrightarrow x = 8$

b) $x/0,4 + 1,74 = -0,26 \Leftrightarrow x/0,4 = -0,26 - 1,74 \Leftrightarrow x = 0,4 \cdot -2 \Leftrightarrow x = -0,8$

c) $x/9 = 18 \Leftrightarrow x = 9 \cdot 18 \Leftrightarrow x = 162$

d) $10x/12 = 8 + 2 \Leftrightarrow 10x = 12 \cdot 10 \Leftrightarrow 10x = 120 \Leftrightarrow x = 120/10 \Leftrightarrow x = 12$

403 a) $18 = -8x - 2x \Leftrightarrow 18 = -10x \Leftrightarrow x = -18/10 \Leftrightarrow x = -1,8$

b) $x = 1\,250/1,25 \Leftrightarrow x = 1\,000$

c) $6x + 3x = 0 \Leftrightarrow 9x = 0 \Leftrightarrow x = 0/9 \Leftrightarrow x = 0$

d) $-3 - 8 = -4x + 6x \Leftrightarrow -11 = 2x \Leftrightarrow x = -5,5$

404 a) $3x + 5x = 12 \Leftrightarrow 8x = 12 \Leftrightarrow x = 12/8 \Leftrightarrow x = 1,5$

b) $14 = 3x - x \Leftrightarrow 14 = 2x \Leftrightarrow x = 7$

c) $3 + 5 = 3x + 5x \Leftrightarrow 8 = 8x \Leftrightarrow x = 1$

d) $14 + 10 = -4x + 2x \Leftrightarrow 24 = -2x \Leftrightarrow x = -12$

405 a) $2x = -22 \Leftrightarrow x = -11$

b) $6x = 20 - 80 \Leftrightarrow 6x = -60 \Leftrightarrow x = -10$

c) $16 - 8 = 0,5x \Leftrightarrow 8 = 0,5x \Leftrightarrow x = 8/0,5 \Leftrightarrow x = 16$

d) $100x = 1,25 + 0,55 \Leftrightarrow 100x = 1,8 \Leftrightarrow x = 0,018$

406 a) $5x/7 = 15 - 5 \Leftrightarrow 5x/7 = 10 \Leftrightarrow 5x = 70 \Leftrightarrow x = 14$

b) $2x/3 = 14 \Leftrightarrow 2x = 42 \Leftrightarrow x = 21$

c) $0,75x - x = 1,25 \Leftrightarrow -0,25x = 1,25 \Leftrightarrow x = -5$

d) $10 - 25 = -5x + 6x \Leftrightarrow x = -15$

407 a) $5x + 3 + 2x = x + 21 \Leftrightarrow 7x - x = 21 - 3 \Leftrightarrow 6x = 18 \Leftrightarrow x = 3$

b) $x^2 + 5x + 2x + 10 = x^2 + 3x \Leftrightarrow x^2 - x^2 + 7x - 3x = -10 \Leftrightarrow 4x = -10 \Leftrightarrow x = -2,5$

c) $15x - 3x = 61 - 25 \Leftrightarrow 12x = 36 \Leftrightarrow x = 3$

d) $7x - 5x = 16 + 6 \Leftrightarrow 2x = 22 \Leftrightarrow x = 11$

408 a) $2x + 2 - 3x + 6 = 4x - 12 \Leftrightarrow -x + 8 = 4x - 12 \Leftrightarrow 8 + 12 = 4x + x \Leftrightarrow 5x = 20 \Leftrightarrow x = 4$

b) $x^2 + x - x - 1 - (x^2 - 2x - 2x + 4) = 2 \Leftrightarrow x^2 - 1 - x^2 + 4x - 4 = 2 \Leftrightarrow 4x - 5 = 2 \Leftrightarrow 4x = 7 \Leftrightarrow x = 1,75$

c) $-2x = x^2 - 2x + 2x - 4 - (x^2 - 2x - 2x + 4) \Leftrightarrow -2x = -4 + 4x - 4 \Leftrightarrow 8 = 4x + 2x \Leftrightarrow 8 = 6x \Leftrightarrow x = 8/6 \Leftrightarrow x = 4/3$

d) $8x + 9 - 6x + 8 = 13x - 4 - 5 + 2x \Leftrightarrow 2x + 17 = 15x - 9 \Leftrightarrow 26 = 13x \Leftrightarrow x = 2$

409 a) $5x - 2x + 3 = 2 \Leftrightarrow 3x = 2 - 3 \Leftrightarrow 3x = -1 \Leftrightarrow x = -1/3$

b) $9x + 45 - 12 - 8x = 7 - 2x + 2 \Leftrightarrow x + 33 = 9 - 2x \Leftrightarrow x + 2x = 9 - 33 \Leftrightarrow 3x = -24 \Leftrightarrow x = -8$

c) $9(x^2 + x + x + 1) - (6x + 9x^2 - 2 - 3x) = 41$
 $9x^2 + 18x + 9 - 6x - 9x^2 + 2 + 3x = 41 \Leftrightarrow 15x + 11 = 41 \Leftrightarrow$
 $15x = 41 - 11 \Leftrightarrow 15x = 30 \Leftrightarrow x = 2$

d) $x^2 - x + 3x - 3 - (x^2 - 3x - 3x + 9) = 2x$
 $x^2 + 2x - 3 - x^2 + 6x - 9 = 2x \Leftrightarrow 8x - 12 = 2x \Leftrightarrow 8x - 2x = 12 \Leftrightarrow$
 $6x = 12 \Leftrightarrow x = 2$

410 a) Obs: $(6x - 1)/4 = 6x/4 - 1/4 = 1,5x - 0,25$
 $3x - 1,5x + 0,25 = 7 \Leftrightarrow 1,5x = 6,75 \Leftrightarrow x = 6,75/1,5 \Leftrightarrow x = 4,5$

b) $2x^2 + 6x + 2x - x^2 - 3x = x^2 \Leftrightarrow 5x = 0 \Leftrightarrow x = 0$

c) $x^2 + 5x + 2x + 10 = x^2 + 6x + 3x + 18 \Leftrightarrow 7x - 9x = 18 - 10 \Leftrightarrow$
 $-2x = 8 \Leftrightarrow x = -4$

d) $5x - 15 - 3x - 6 - x + 10 = 0 \Leftrightarrow x - 11 = 0 \Leftrightarrow x = 11$

411 a) 20 % ökning gör att förändringsfaktorn blir **1,20**.

b) Ekvation: **1,20 · x = 60**

c) $1,20 \cdot x = 60$

$$x = \frac{60}{1,20} \quad \left[= \frac{600}{12} = \frac{300}{6} = \frac{150}{3} \right]$$

$$x = 50$$

Svar: **50 kr**

412. Låt den okända sidan i rektangeln ha längden x . Ekvation:
 $36 \cdot x = 144$

$$x = \frac{144}{36}$$

$$x = \frac{72}{18}$$

$$x = \frac{36}{9}$$

$$x = \frac{4 \cdot 9}{9}$$

$$x = 4$$

Svar: Den andra sidan har längden **4 meter**.

413. Låt cirkeln ha radie x meter. Ekvation ($\pi \approx 3$):

$$3 \cdot x^2 = 300$$

$$x^2 = \frac{300}{3}$$

$$x^2 = 100$$

$$x = \sqrt{100}$$

$$x \approx 10$$

Svar: Cirkelns radie ska vara **ca 10 m.**

- 414.** Låt cirkeln ha radie x meter. Arean för rektangeln är $10 \cdot 24,3 = 243 \text{ m}^2$.
Ekv:

$$\pi \cdot x^2 = 243$$

$$x^2 = \frac{243}{\pi}$$

$$x^2 = 81$$

$$x = \sqrt{81}$$

$$x = 9$$

Svar: Cirkelns radie ska vara **9 m.**

- 415.** Kvadratens omkrets är $4 \cdot 12 = 48 \text{ m}$. Låt cirkeln ha diameter x . Ekv:

$$\pi \cdot x = 48$$

$$x \approx \frac{48}{\pi}$$

$$x \approx 16$$

Svar: Radien är ca **8 m.**

- 416.** Antag att bruttolönen är x kr. 33 % minskning ger en ändringsfaktor på:
 $1 - 0,33 = 0,67$. Ekvation:

$$0,67 \cdot x = 16500$$

$$x = \frac{16500}{0,67}$$

$$x \approx \frac{16500}{2/3}$$

*0,67 är ungefär
det samma som 2/3*

$$x \approx 16500 \cdot \frac{3}{2}$$

$$x \approx \frac{49500}{2}$$

$$x \approx 24750$$

Svar: Personen tjänar ungefär **24 750 kr/mån** brutto (mer exakt 24 627 kr).

- 417.** Antag att vi har $x \text{ m}^3$ under bark. Vi får då ekvationen

$$x \cdot 1,20 = 600$$

$$x = \frac{600}{1,20}$$

$$x = \frac{6000}{12}$$

$$x = \frac{6 \cdot 1000}{2 \cdot 6}$$

$$x = \frac{1000}{2}$$

$$x = 500$$

Svar: Cirka **500 m³** under bark.

- 418.** Antag att det hamnar $x \text{ m}^3$ i A då borde det hamna tre gånger så mycket alltså $3 \cdot x \text{ m}^3$ i B. Ekvation:

$$x + 3x = 10000$$

$$4x = 10000$$

$$x = \frac{10000}{4}$$

$$x = 2500$$

Svar: Det hamnar ungefär **2 500 m³ i del A och 7 500 m³ i del B.**

- 419.** Antag att vi ska tillsätta x kg vatten. Då blir totalvikten $2 + x$ kg. Saltvikten är: $10\% \text{ av } 2 \text{ kg} = 0,10 \cdot 2 = 0,2 \text{ kg}$. Dividerar man saltvikten med den totala vikten ska det bli $5\% = 0,05$. Ekvation:

$$\frac{0,2}{x+2} = 0,05$$

$$0,2 = 0,05 \cdot (x+2)$$

$$0,2 = 0,05x + 0,10$$

$$0,2 - 0,1 = 0,05x$$

$$0,1 = 0,05x$$

$$\frac{0,1}{0,05} = x$$

$$x = 2$$

Svar: **2 kg** vatten ska tillsättas.

- 420 a)** Pythagoras sats ger:

$$15^2 + 10^2 = x^2$$

$$225 + 100 = x^2$$

$$x^2 = 325$$

$$x = \sqrt{325} \approx 18$$

Här kan man prova sig fram $17^2 = 289$, $18^2 = 324$, $19^2 = 361$

- b)** Pythagoras sats ger:

$$6^2 + x^2 = 10^2$$

$$36 + x^2 = 100$$

$$x^2 = 100 - 36$$

$$x^2 = 64$$

$$x = \sqrt{64} = 8$$

- 421.** Pythagoras sats ger: $3^2 + 4^2 = x^2 \Leftrightarrow x^2 = 25 \Leftrightarrow x = \sqrt{25} \Leftrightarrow x = 5 \text{ m}$
Trädets ursprungliga höjd: $3 + 5 = 8 \text{ m}$

- 422.** Antagande enligt figur.

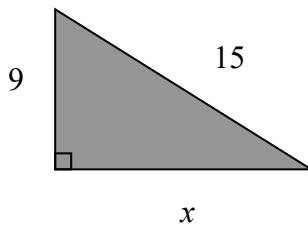
$$9^2 + x^2 = 15^2$$

$$81 + x^2 = 225$$

$$x^2 = 225 - 81$$

$$x = \sqrt{144}$$

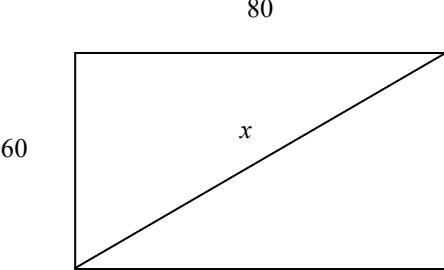
$$x = 12$$

Svar: Den tredje sidan i triangeln är **12 mm**.

423. Antagande enligt figur.

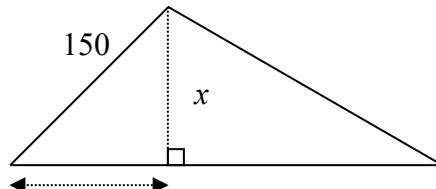
$$\begin{aligned} 80^2 + 60^2 &= x^2 \\ 6400 + 3600 &= x^2 \\ 10000 &= x^2 \\ x &= \sqrt{10000} \\ x &\approx 100 \end{aligned}$$

Svar: Diagonalen i rektangeln är ca **100 m**.

424. Antagande enligt figur.

Beräkna först x

Ur den vänstra triangeln fås:

$$\begin{aligned} 120^2 + x^2 &= 150^2 \\ 14400 + x^2 &= 22500 \\ x^2 &= 22500 - 14400 \\ x &= \sqrt{8100} \\ x &= 90 \end{aligned}$$

$$\text{Arean} = (120 + 180) \cdot 90 / 2 = 300 \cdot 90 / 2 = 27000 / 2 = 13500 \text{ m}^2 \approx 1,4 \text{ ha}$$

Svar: Områdets area är ca **1,4 ha**.

425 a) $\frac{1}{9x} = \frac{2 \cdot 1}{2 \cdot 9x} = \frac{2}{18x}$

b) $\frac{7}{6x} = \frac{3 \cdot 7}{3 \cdot 6x} = \frac{21}{18x}$

c) $\frac{x}{9} = \frac{2x \cdot x}{2x \cdot 9} = \frac{2x^2}{18x}$

d) $x = \frac{x}{1} = \frac{18x \cdot x}{18x \cdot 1} = \frac{18x^2}{18x}$

e) $\frac{1}{3} = \frac{6x \cdot 1}{6x \cdot 3} = \frac{6x}{18x}$

f) $2x^2 = \frac{2x^2}{1} = \frac{18x \cdot 2x^2}{18x \cdot 1} = \frac{36x^3}{18x}$

426 a) $\frac{2y^2 - y}{y} = \frac{y(2y - 1)}{y} = (2y - 1)$

b) $\frac{2y - y^2}{y} = \frac{y(2 - y)}{y} = (2 - y)$

c) $\frac{2xy^2 - y}{y} = \frac{y(2xy - 1)}{y} = (2xy - 1)$

$$\mathbf{d)} \quad \frac{2y^2 + 3y^3 - y^4}{y} = \frac{y(2y + 3y^2 - y^3)}{y} = (2y + 3y^2 - y^3)$$

$$\mathbf{427 \ a)} \quad \frac{(y-2)^2 - 4}{y} = \frac{y^2 - 4y + 4 - 4}{y} = \frac{y(y-4)}{y} = (y-4)$$

$$\mathbf{b)} \quad \frac{(y-3)(y+3) + 9}{y^3} = \frac{y^2 + 3y - 3y - 9 + 9}{y^3} = \frac{y^2}{y^3} = \frac{1}{y} = y^{-1}$$

$$\mathbf{c)} \quad \frac{(y+3)(2y-4) - 2y^2}{y-6} = \frac{2y^2 - 4y + 6y - 12 - 2y^2}{y-6} = \frac{2y - 12}{y-6} =$$

$$\frac{2(y-6)}{(y-6)} = 2$$

$$\mathbf{d)} \quad \frac{(1-y)(2y-4) + 2y(y-1)}{4} = \frac{2y - 4 - 2y^2 + 4y + 2y^2 - 2y}{4} =$$

$$\frac{4y - 4}{4} = \frac{4(y-1)}{4} = (y-1)$$

$$\mathbf{428 \ a)} \quad \frac{\left(\frac{2}{3} + \frac{1}{2}\right)}{\left(\frac{1}{3} - \frac{1}{6}\right)} = \frac{\frac{6 \cdot 2}{3} + \frac{6 \cdot 1}{2}}{\frac{6 \cdot 1}{3} - \frac{6 \cdot 1}{6}} = \frac{4+3}{2-1} = \frac{7}{1} = 7$$

$$\mathbf{b)} \quad \frac{\left(\frac{3}{y} + 3\right)}{\left(1 + \frac{1}{y}\right)} = \frac{\frac{y \cdot 3}{y} + y \cdot 3}{y \cdot 1 + \frac{y \cdot 1}{y}} = \frac{3 + 3y}{y + 1} = \frac{3(1+y)}{(1+y)} = 3$$

429 a) $y = 2x + 3$
 $y - 3 = 2x$
 $\frac{y}{2} - \frac{3}{2} = x$
 $\frac{1}{2}y - \frac{3}{2} = x$
 $x = 0,5y - 1,5$

c) $y = \frac{5}{6}x - 1$
 $6 \cdot y = \frac{6 \cdot 5}{6}x - 6 \cdot 1$
 $6y = 5x - 6$
 $6y + 6 = 5x$
 $\frac{6y}{5} + \frac{6}{5} = x$
 $x = 1,2y + 1,2$

b) $2y - 3x = -5$
 $2y + 5 = 3x$
 $\frac{2}{3}y + \frac{5}{3} = x$
 $x = \frac{2}{3}y + \frac{5}{3}$

d) $3y = 2x + 3$
 $3y - 3 = 2x$
 $\frac{3y}{2} - \frac{3}{2} = x$
 $x = 1,5y - 1,5$

430 a) $4y - 3z + 13 = 0$
 $4y + 13 = 3z$
 $\frac{4}{3}y + \frac{13}{3} = z$
 $z = \frac{4}{3}y + 4\frac{1}{3}$

c) $0 = x - 7z - 3$
 $7z = x - 3$
 $z = \frac{x - 3}{7}$
 $z = \frac{1}{7}x - \frac{3}{7}$

b) $-3x + 4z - 9 = 0$
 $4z = 3x + 9$
 $z = \frac{3}{4}x + \frac{9}{4}$
 $z = 0,75x + 2,25$

d) $5z - y = y + 7z - 3$
 $-y - y + 3 = 7z - 5z$
 $-2y + 3 = 2z$
 $\frac{-2}{2}y + \frac{3}{2} = z$
 $z = -y + 1,5$
 $z = 1,5 - y$

431 a) $\frac{1}{r} = x$

$$1 = x \cdot r$$

$$\frac{1}{x} = r$$

$$r = \frac{1}{x}$$

b) $\frac{r}{x} + z = 2$

$$\frac{x \cdot r}{x} + x \cdot z = x \cdot 2$$

$$r + xz = 2x$$

$$r = 2x - xz$$

$$r = x(2 - z)$$

c) $4 = \frac{x}{r} - z$

$$4r = \frac{r \cdot x}{r} - zr$$

$$4r + zr = x$$

$$r(4 + z) = x$$

$$r = \frac{x}{(4 + z)}$$

d) $5 = \frac{1}{r} - 3$

$$8 = \frac{1}{r}$$

$$r \cdot 8 = 1$$

$$r = \frac{1}{8}$$

432 a) $a(a - b) = (a + 2)(a - 1)$

$$a^2 - ab = a^2 - a + 2a - 2$$

$$-ab = a - 2$$

$$2 = a + ab$$

$$2 = a(1 + b)$$

$$\frac{2}{1+b} = a$$

$$a = \frac{2}{1+b}$$

b) $0 = 7(ax - 3)$

$$0 = ax - 3$$

$$3 = ax$$

$$\frac{3}{x} = a$$

$$a = \frac{3}{x}$$

c) $\frac{1}{a} + \frac{2}{a} = \frac{x}{3} + 2$

$$\frac{3a \cdot 1}{a} + \frac{3a \cdot 2}{a} = \frac{3ax}{3} + 3a \cdot 2$$

$$3 + 6 = ax + 6a$$

$$9 = a(x + 6)$$

$$\frac{9}{(x + 6)} = a$$

d) $\frac{1}{a} - 5x = 4$

$$\frac{a \cdot 1}{a} - a \cdot 5x = a \cdot 4$$

$$1 - 5ax = 4a$$

$$1 = 4a + 5ax$$

$$1 = a(4 + 5x)$$

$$a = \frac{1}{(4 + 5x)}$$

433 a) $s = v \cdot t$

$$\frac{s}{v} = t$$

$$t = \frac{s}{v}$$

b) $d = \frac{m}{V}$

$$V \cdot d = m$$

$$V = \frac{m}{d}$$

c) $v = v_0 + at$

$$v - v_0 = at$$

$$\frac{v - v_0}{t} = a$$

$$a = f^2 k R$$

$$\frac{a}{kR} = f^2$$

$$f = \sqrt{\frac{a}{kR}}$$

434 a) $t = s / v$

b) $V = m / d$

c) $a = (v - v_0) / t$

d) $f = \sqrt{(a / (kR))}$

